

Kengetal dierdagdosering in Nederlandse vleesveehouderij bijzonder laag

Aandacht voor antibioticagebruik

Vanaf 2012 wordt in Nederland het antibioticagebruik van elk veebedrijf bijgehouden in een database. Uit inventarisatie blijkt dat vleesveehouders weinig naar antibiotica grijpen. Toch zal de sector ook moeten werken aan minder en beter, aldus LTO-vakgroepvoorzitter vleesveehouderij Ko Brooijmans. 'We moeten doen wat mogelijk is, dat is gewoon onze verantwoordelijkheid.'

tekst Alice Booij

De kranten staan er vol van: het antibioticagebruik moet naar beneden. De ontwikkeling van resistente bacteriën zoals MRSA en ESBL baart ziekenhuizen zorgen en de relatie met het gebruik van (te veel) antibiotica in de veehouderij wordt steeds vaker gelegd. In een convenant tussen overheid en het agrarisch bedrijfsleven is afgesproken al komend jaar een reductie op antibiotica te realiseren van 20 procent, in 2013 zal

het gebruik in de veehouderij 50 procent minder moeten zijn. Deze doelstelling geldt wat Ko Brooijmans, LTO-vakgroepvoorzitter vleesveehouderij, betreft nadrukkelijk niet voor de vleesveehouderij. 'Het gebruik door zoogkoeienhouders en stierenmesters is van dien aard dat een reductie van deze omvang niet haalbaar is. Koppelbehandelingen of preventief gebruik kennen wij niet. Wij behandelen uitsluitend zie-

ke of gewonde dieren en dat hoort ook zo te zijn. Hierdoor is ons gebruik dan ook erg laag en mag men van ons niet verlangen dat we evenveel terug moeten als de intensieve sectoren.' Maar minderen kan wel. 'Er zijn veel verschillen per bedrijf, er is dus ruimte voor verbetering. We moeten doen wat binnen de mogelijkheden ligt, dat is onze verantwoordelijkheid.'

Vleesvee: onder de één

Drie studiegroepen met in totaal 24 vleesveehouders verdeeld over heel Nederland hebben het antibioticagebruik op het bedrijf inmiddels verder geanalyseerd. Gemiddeld kwamen de vleesveehouders gemakkelijk onder de één dierdagdosering. Dit nieuwe kengetal betekent dat een dier één dag per jaar onder behandeling staat van antibiotica. Ter vergelijking: in de melkveehouderij ligt de dierdagdosering tussen de 5 en 6, bij vleesvarkens is die 16, zeugen noteren 22 en bij mestpluimvee komt de dierdagdosering op 33. Bij mensen ligt de dagdosering tussen 3 en 4. Brooijmans kwam met zijn meststieren op 0,6. 'Dat is haast niets, als sector liggen we dan ook niet onder het vergrootglas.'

Toch krijgen ook vleesveehouders die meer dan vijf grootvee-eenheden hebben vanaf 2012 te maken met regelgeving. Alleen een geborgde, oftewel gecertificeerde, dierenarts mag antibiotica voorschrijven en verplicht zich hiermee het gebruik per UBN door te geven aan de centrale database VetCis. Dit systeem kan de informatie koppelen aan het aan-

tal dieren dat binnen het i&r-systeem bekend is van het betreffende bedrijf. Zo wordt het gebruik van antibiotica transparant en komen bedrijven met een hoge dierdagdosering en dierenartsenpraktijken die veel antibiotica voorschrijven in beeld.

Het betekent voor vleesveehouders ook dat ze een bedrijfsgezondheidsplan en een bedrijfsbehandelplan voor hun bedrijf moeten opstellen met hun dierenarts. In het eerste staat beschreven hoe de veehouder de ziektepreventie kan verbeteren, in het tweede welke antibiotica er gebruikt worden bij verschillende ziekten en aandoeningen.

Derde en vierde generatie

Volgens Brooijmans valt er ondanks het lage gebruik nog wel 'winst' te behalen. 'Door bijvoorbeeld stelselmatig te vaccineren. Vooral de grotere bedrijven en bedrijven die veel aanvoeren of importeren, weten het al, het werkt preventief. Met vaccineren voorkom je problemen en daardoor hoef je minder antibiotica in te zetten.' Uit de eerste resultaten van de studiegroepen blijkt dit verband ook duidelijk, geeft Brooijmans aan. 'Als je niet vaccineert, verdubbelt het antibioticagebruik.' Ook streven naar natuurlijke geboorten vermindert het gebruik van antibiotica. 'Bedrijven die veel met keizersneden werken, komen overigens net zo'n beetje boven die één uit, het blijft weinig.'

Naast het streven naar een lager gebruik, staat ook een meer verantwoord gebruik op de agenda. Een aantal in de veehoude-

rij gebruikte antibiotica valt in de categorie derde- en vierdegeneratiemiddelen, zoals Excenel en Cobactan. De werkzame stof in deze middelen wordt in de humane gezondheidszorg als laatste redmiddel gebruikt.

'In de veehouderij moeten we daarom zeer terughoudend zijn om deze middelen toe te passen', aldus Brooijmans, die aangeeft dat een middel als Excenel of Cobactan met acht dagen een korte wachttijd voor vlees kent. 'Het wordt daarom nog weleens toegepast bij oudere stieren die bijna slachtrijp zijn.' Veel vleesveehouders zijn zich niet bewust van de risico's van deze derde- en vierdegeneratiemiddelen. 'Er zijn alternatieven, en ja, dan moet je de dieren wellicht wat langer houden. Maar wanneer je weet dat hiermee problemen bij de volksgezondheid zijn te voorkomen, ben je snel overtuigd. Het is vooral een kwestie van voorlichting.'

Geen routinebehandelingen

Brooijmans ervaart in de studiegroepen dat vleesveehouders positief zijn over het terugdringen van antibiotica. 'Veel veehouders zeggen: "We wisten het niet"', aldus de LTO-voorman. 'Er werd routinematig naar de medicijnkast gegrepen en dierenartsen schreven te gemakkelijk antibiotica voor. Als sector pakken we dat nu kordaat aan.' Er gaan overigens ook stemmen op om de verkoop van antibiotica onder te brengen bij een onafhankelijke apotheek en zo de verkoop los te koppelen van de dierenarts. 'Ik heb daar in onze sector



Dierdagdosering

Vleesveehouders die zelf willen uitrekenen hoeveel de dierdagdosering op hun bedrijf is, kunnen dit doen op de website van het LEI. In dit gratis programma kan het gebruik van antibiotica over bijvoorbeeld 2010 ingevoerd worden. Het programma berekent de dierdagdosering door dat getal te delen op het gemiddeld aantal aanwezige dieren.

www3.lei.wur.nl/antibiotica

niet zo'n gevoel bij', geeft Brooijmans aan. 'Wij behandelen dieren omdat ze ziek zijn en niet omdat de dierenarts graag verkoopt. Bij de dierenarts moet je betalen en bij een centrale apotheek kost het geld. Daarin zit geen verschil dus. In de vleesveehouderij gaat het vooral om het behandelen van incidenten, antibiotica worden niet in koppelbehandelingen meegenomen of preventief ingezet. Daarmee onderscheiden we ons als sector positief.' |



Ook in de vleesveesector is ruimte voor verbetering van inzet antibioticagebruik

Gerard Doggen: 'Zorgen om registratie met Belgische dierenarts'



Met een dierdagdosering van 1,29 zat het bedrijf van Gerard Doggen uit Wouwe Plantage bij de hoogste van de studie-

groep met vleesveehouders. 'We hebben zoogkoeien en bijna allemaal keizersneden', verklaart de veehouder, die 75 moederdieren heeft. De antibioticumdosering na de keizersnede is 50 cc Neopen. 'We hebben in de groep besproken of we zonder deze antibiotica zouden kunnen, maar als een koe wel problemen krijgt, moet je met een sterker middel aan de slag en langer behandelen. Dan ligt het verbruik juist weer hoger.' Doggen denkt dat het lastig wordt om verder te minderen met antibiotica. 'Het jongvee enten we al zo veel mogelijk tegen pinkengriep en ibr om problemen te voorkomen.' Toch vond hij het heel nuttig om in studiegroepverband de nieuwe wetgeving door te nemen. Het diergezondheids- en bedrijfsbehandelplan heeft hij inmiddels ingevuld. 'Dat is niet zo ingewikkeld.'

Van alle uitwisseling van informatie heeft hij wel meer inzicht gekregen. 'Je krijgt veel meer kennis over de middelen en wisselt ervaringen uit. Ik weet nu beter hoe ik dieren moet behandelen.' Ook over de derde- en vierdegeneratie-antibiotica kreeg hij tekst en uitleg. 'Daar wisten we als vleesveehouders eigenlijk niets van. Nu probeer ik zeker alternatieven te zoeken.' Een probleempje met de komende wetgeving dook echter ook op: de dierenarts van Doggen komt uit België. 'Daar speelt het probleem niet. Bovendien kan hij niet in VetCis, omdat het een Nederlands systeem is. Daarbij is de naamgeving van een aantal producten anders en de vraag is of hij wel gecertificeerd kan worden. Ik hoop dat daar nog een goede oplossing voor komt.'